

*Крижанівська Г. Т.,**кандидат філологічних наук, доцент**Львівського національного університету імені Івана Франка**Козолуп М. С.,**кандидат педагогічних наук, доцент**Львівського національного університету імені Івана Франка**Патієвич О. В.,**кандидат педагогічних наук, доцент**Львівського національного університету імені Івана Франка*

НАУКОВА СТАТТЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ: ПРОБЛЕМИ ПИСЬМА ТА ШЛЯХИ ЇХНЬОГО ВИРІШЕННЯ

Анотація. Стаття присвячена аналізу мовних і стилістичних проблем, з якими стикаються українські науковці під час написання наукових рукописів англійською мовою, та причин їхнього виникнення. Мовним матеріалом дослідження є 50 рукописів, які надійшли від українських науковців до журналу «Біологічні студії» у період 2021-2023 років. Методична база дослідження включає опис якісних та кількісних показників та контент-аналіз як метод збору даних. Аналіз текстів полягав у відстеженні відхилень від усталених принципів і правил англійської мови та лінгвістичних особливостей академічного дискурсу англійської мови та охоплював такі етапи, як виявлення помилок, перевірка та визначення хиб, їхній перелік, класифікацію та міркування щодо можливого зв'язку помилок із впливом рідної мови авторів. Проведене дослідження висвітлює типові структурні, стилістичні, синтаксичні та граматичні хиби, вказуючи на їхні внутрішньомовні та міжмовні (вплив рідної мови) причини, та засвідчує системні прогалини в навчанні академічного письма та практичному застосуванні мови. На текстовому рівні проблеми полягають у невірній структурі абзаців і надмірній багатослівності. На синтаксичному рівні найбільш помітними відхиленнями від мовно-стилістичної норми є неправильне вживання порядку слів у реченні та багатослівні й заплутані речення, які ускладнюють розуміння тексту. До найпоширеніших граматичних помилок належать відсутність присудків, неправильне узгодження підмета з присудком, неправильні форми дієслова та невірне вживання артиклів, займенників та квантифікаторів. Проведений аналіз природи цих помилок вказує як на внутрішньомовні, так і міжмовні чинники, що їх спричиняють, й може бути корисним у навчальному процесі як для педагогів, так і для студентів. Належне розуміння функціонального механізму помилок може збільшити усвідомлення потенційних хиб, а відтак, допомогти уникнути їх, а їхня класифікація може бути використана в навчальному процесі у сфері письмового дискурсу для прикладних потреб.

Ключові слова: академічне письмо, науковий стиль, мовні хиби, мовна інтерференція, міжмовні та внутрішньомовні чинники.

Постановка проблеми. Наукова стаття є однією із найпоширеніших публікацій, яка описує дослідження, проведені науковцем. Вона є своєрідною візитною карткою, адже зна-

йомить аудиторію не лише із дослідженням, а й з науковцем: його інтересами, стилем викладу, амбіціями тощо. Англійська мова – мова сучасної науки, й відповідно, написання англійської статті є невід'ємним аспектом наукового зростання, важливим компонентом якого є мовна компетентність. Сьогодні майже всі індексовані журнали публікують англійською мовою, проте стаття повинна відповідати чітким критеріям та стандартам змісту та якості, щоб отримати бажаний статус «прийнята до друку». Написання чітких та переконливих дослідницьких робіт англійською мовою все ще залишається викликом для українських науковців [1; 2].

Аналіз досліджень. Англійське академічне письмо як в освітньому, так і професійному середовищі набуває все більшої важливості, залишаючись водночас складним процесом, що потребує когнітивного аналізу та лінгвістичного синтезу [3; 4]. Володіти мовою означає не лише оперувати нею на рівні мовних правил, але й знати стандарти щодо організації та викладу ідей, зокрема у письмовій формі [5; 6]. Численні дослідження в галузі академічного письма, з його особливими вимогами щодо змісту, структури та стилю, наголошують на важливості формального тону, чіткості викладу, відсутності розмовних елементів, використанні відповідної академічної лексики, аргументів на основі доказів, логічного мислення та раціональних висновків як ключових рис, необхідних для наукових публікацій [5; 6; 7; 8]. Проведені дослідження також засвідчують, що академічне письмо вимагає неупередженості, переконливості та обґрунтованості, а також знання лінгвістичних та стилістичних засобів для створення наукового тексту.

Набуття та розвиток відповідних когнітивних навичок є складним завданням для носіїв мови і охоплює багато сфер її неправильного використання [3; 9; 10; 11]. Україномовним авторам часто складно, незважаючи на їхнє знання граматики та лексики, здійснити виклад своїх ідей відповідно до стилістичних норм міжнародних редакційних стандартів. Міжмовна інтерференція, включно з впливом рідної мови, є типовою перешкодою для наших авторів, адже українська мова суттєво відрізняється від англійської, що призводить до лінгвістичних невідповідностей, таких як помилки в граматиці, лексиці, структурі тощо. З огляду на це, дослідження ключових аспектів академічного письма в контексті перемикавання мовних кодів

та впливу рідної мови є важливим, оскільки ці чинники вказують на численні проблеми мовної некомпетентності у текстах авторів, для яких англійська не є рідною.

Метою статті є виявити та класифікувати відхилення від стандартної англійської мови у рукописах наукових статей, написаних українськими науковцями. Особливу увагу звернено на помилки, які пов'язані з впливом рідної мови.

Основний матеріал дослідження. Мовним матеріалом дослідження є 50 рукописів, поданих до журналу «Біологічні студії» авторами з України на етапі рецензування та мовного редагування у період 2021–2023 років. Більшість помилок, які аналізуються у цьому дослідженні, були виправлені мовним редактором журналу, тому не увійшли до опублікованих версій статей.

Дослідження ґрунтується на описово-якісному та описово-кількісному підходах до аналізу мовного матеріалу. Якісний підхід полягає у дослідженні та аналізі якості певного об'єкта дослідження, тоді як кількісний зорієнтований на числові характеристики [12]. Контент-аналіз як частина якісного методу, використано як техніку для збору даних. Ця техніка дає змогу дослідникам вивчати, виявляти, аналізувати та інтерпретувати інформацію, що представлена в документі чи вибірці [12].

Аналіз рукописів передбачав виявлення порушення принципів та правил стандартної англійської мови (див. [13]) і лінгвістичних особливостей англійської мови наукового дискурсу [5; 7]. Процес включав кілька етапів: виявлення помилки, перевірку (співставлення з нормою), перелік і класифікацію помилок та виявлення їхнього можливого зв'язку із впливом рідної мови. Метод описового аналізу було використано для представлення результатів дослідження. За допомогою кількісного методу аналізу було виявлено найтипівіші помилки, яких припускаються українські автори, що дало змогу зрозуміти причини проблем у письмі, з якими вони стикаються.

Дослідження зосереджене на таких аспектах оцінки письма, як структура абзаців і речень, відповідність граматичним правилам, правильне використання лексики та фраз, пунктуація та орфографія. Ключовим для дослідження є поняття «норми» в науковому письмі – рамки, які охоплюють стилістичні, літературні та структурні умовності, що забезпечують логіку та якість викладу [14]. Відхилення від норми, чи то через брак знань, чи через залежність від структур рідної мови, ускладнює процес комунікації як усної, так і письмової.

Проведений аналіз текстів рукописів виявив декілька типів відхилень від стандартної англійської мови, а також окремі випадки порушення норм англійської академічної стилістики. Відомо, що хиби можуть виникати через взаємодію мовних систем в умовах білінгвізму. Інтерференція може бути як позитивною (полегшує розуміння), так і негативною (призводить до помилок) [3; 9]. Природа виявлених хиб свідчить про наявність як внутрішньомовних, так і міжмовних причин, зокрема вплив української мови.

Відхилення від стандартної англійської мови, а також помилки у використанні академічного стилю англійської мови класифіковано за категоріями та подано у таблиці 1.

Як видно з таблиці, домінуючими є помилки, що стосуються структури речення, граматичних правил та використання лексики. У цій статті обмежимося аналізом лише структурних та граматичних помилок.

На рівні текстової композиції (структури, формату та стилю) наукове письмо регулюється чіткими, зрозумілими

Таблиця 1

Класифікація помилок у рукописах наукових статей

№	Категорія / Аспект	Частота, %
1	Структура тексту та стиль	13
	• Форматування	2
	• Структура абзаців	4
	• Багатослівність	7
2	Структура речення	29
	• Порядок слів	16
	• Підрядні речення та сполучники	9
	• Пунктуація	4
3	Граматика	26
	• Відсутність присудка	3
	• Узгодження підмета і присудка	4
	• Форми часу, інфінітив, герундій, дісприкетник	7
	• Модальні дієслова	2
	• Іменники, займенники, квантифікатори, артиклі	10
4	Лексика	25
5	Орфографія	7
6	Загалом	100

й досить простими для дотримання рекомендаціями. У переважній більшості проаналізованих рукописів не було виявлено порушень цього формату, оскільки тексти розглядалися на етапі після рецензування. Як правило, будь-які порушення форматування виправляються до того, як рукопис надходить до мовного редактора. Аналогічно вирішуються питання структури статті: редакція журналу не приймає рукописи, в яких деякі структурні елементи відсутні чи представлені неналежним чином. Втім на рівні організації абзаців було виявлено певні проблеми. Відомо, що абзац – це група речень, які висловлюють і розвивають одну центральну ідею [5; 6], проте у деяких рукописах були абзаци, які або складалися лише з одного речення, або були надмірно довгі, об'ємні (включали п'ятнадцять й більше речень з недостатньо чітким логічним зв'язком між ідеями). Таку невідповідну організацію абзаців у текстах українських науковців можна пояснити недостатнім рівнем знань академічного письма як рідної, так й англійської мови.

Проблеми зі стилем здебільшого стосувалися надмірної багатослівності чи тавтології. Наприклад, іноді українські автори схильні використовувати вирази, які не додають важливої інформації до тексту, а повторюють ту саму ідею різними способами. Наприклад: «*additionally, it is well recognized that...*», «*as a result of our investigation we revealed that...*». Іншою проблемою є їхній обмежений словниковий запас, який включає лише базові слова та фрази, які не відповідають академічному викладу, зокрема це стосується використання неформальної лексики замість академічної, наприклад: *think* замість *assume/suppose*, *important* замість *significant/essential*, *so* замість *thus*, *but* замість *however*, *that is why* замість *therefore* тощо. Ці приклади свідчать про те, що україномовна наукова спільнота має потребу у вдосконаленні своєї майстерності відповідно до вимог академічного стилю.

Найпроблемнішими для опанування виявилися синтаксичний та лексичний рівні організації письма. Порушення на синтаксичному рівні стосуються різних випадків неправильного порядку слів, некоректного використання підрядних речень та сполучникових слів, які є важливими для створення зв'язку між реченнями

та всередині речення. Серед порушень порядку слів найтипівішими є помилки, пов'язані з неправильним використанням безособових пасивних конструкцій та пасивного стану, наприклад: «*In the research were used animals with glucose concentration 12 mmol/l and higher*», «*In our experiments were used mice C57/BL*»; «*Under conditions of hyperinsulinemia and decreased sensitivity to insulin in adipose tissue, took place an increase in lipolysis*». Наведені приклади виразно демонструють вплив рідної мови, адже вони не побудовані за правилами англійської мови, а дублюють синтаксичні структури української мови.

Помилки, які також відображають вплив рідної мови, виявлено у різних типах підрядних речень. Наприклад, неправильний вибір структури речення для вираження мети: «*Routes for bird count were laid out in each settlement in order to the count area would cover the settlement*». Використання *in order to*, що вимагає інфінітивної конструкції, сплутано з *so that*, тоді як обидві сполучникові фрази мають подібне значення в українській мові.

Поширеними є також проблеми із сполучними словами та сполучниками. Автори часто неправильно вживають, або не розуміють їхнє значення. Наприклад, у реченні: «*Furthermore, if for other regions, researchers note the nesting of woodpigeon in cities, in our region, Woodpigeons first nested in villages*» для вираження контрасту сполучник *if* використано замість *while*, а у реченні «*Instead of our previous faunistic investigations of soil invertebrates..., the synecological research of ants aims...*» сплутано значення *instead of* та *unlike*.

Дослідження показало, що українські автори схильні будувати довгі, громіздкі речення, що накопичують в собі численні підрядні, які погано зв'язані між собою. Наприклад: «*The aim of the research was to determine biochemical mechanisms of red wine concentrate, which contains a large amount of phenolic compounds, which we have named natural complex of polyphenols*». Такі речення демонструють надмірну складність – характеристику, яка була типовою для «радянського» та «пострадянського» стилю академічного письма.

Щодо помилок, які стосуються пунктуації, зокрема використання ком, то можна зауважити, що англійський текст дублює норми пунктуації української мови, де коми використовуються частіше. Наприклад: «*Castelli's risk index I and Castelli's risk index II, calculated on the basis of three important parameters of the lipid profile...*». Підрядне означальне речення не виділяється комою в англійській мові на відміну від української.

Серед виявлених граматичних помилок варто звернути увагу на неправильне вживання часових категорій, узгодження підмета та присудка, або ж відсутність присудка, що знову ж таки пов'язано з впливом української граматики. Наприклад, опущення дієслова-зв'язки: «*Records the location and height of the nest, its size, the presence of egg-laying or nestlings, the age of the nestlings, building material*»; «*... where f and t – instantaneous values of force and time...*». Приклади ілюструють відтворення української моделі речення, у якому сполучні дієслова у складених іменних присудках можна опустити.

Помилки щодо неправильного використання дієслів та їхніх форм полягають у невірному узгодженні підмета та присудка (здебільшого, підмет однини сполучали з дієсловом у множині або навпаки), неправильній часовій формі дієслова, недоречному використанні пасивного стану. Наприклад: «*...similar tendency to occurrence of new population loci and their migration to different highland zones are typical for many other highland*

populations»; «*...and to the suspension was added 0.1 ml of sterile water*». Очевидно, що зазначені випадки не свідчать про вплив рідної мови. Їх радше можна пояснити недостатнім рівнем володіння англійською, або неухважністю на етапі редагування.

Виявлено також низку помилок, пов'язаних із використанням конструкцій з інфінітивом та герундієм, модальними дієсловами. Часто плутають інфінітив з герундієм: «*This research allows to reveal...*» замість *This research allows revealing*; «*To solve this problem, the literature describes many ways*» замість *Literature describes many ways of solving this problem*, що може змінити зміст речення, або зробити його незрозумілим.

Щодо використання модальних дієслів, то помилки виникають через незнання їхнього значення та контексту вживання. Так, у реченні «*These agents may only decrease the level of peripheral blood glucose...*» автор описує можливість (а не ймовірність), проте обирає модальне дієслово «*may*» замість «*can*». Відтінки значень, які передають англійські модальні дієслова, україномовним носіям іноді важко розрізнити, оскільки в українській граматиці нема такої категорії, і це створює труднощі у їх застосуванні.

Доволі поширеними є помилки, що стосуються неправильного вживання однини та множини іменників та займенників. Наприклад, виявлено численні невідповідності між займенниками чи вказівними словами та їхніми референтними іменниками: «*this reasons* замість *these reasons*, «*another cases* замість *other cases*, «*her (country) area* замість *its area*, «*participants which* замість *participants who*. Іноді зустрічаються помилки у використанні множини термінів: «*diagnosis reveal...*, «*theses demonstrates...*» замість *diagnoses reveal*, *thesis demonstrates*, що знову ж таки свідчить про поверхові знання граматичних правил чи неухважність.

Часто невірно є побудова деяких граматичних конструкцій, наприклад, порівняльної: «*(the) longer we delay, (the) more unstable the system becomes*», у якій бракувало артиклів, або «*more developed and more developed* замість *more and more developed*, «*more softer* замість *much softer*, «*twice quicker than* замість *twice as quick as*, які часто дублюють граматичні конструкції української мови. Проблемним виявилось використання слів на кшталт *both*, *either* або *neither*: «*Electrons ... which had not previously been detected in both (either) high-energy and (or) low-energy states...*»; «*Both (Neither) of the theories haven't (have) been validated through experimental evidence over the last decade*».

Квантифікатори також створюють труднощі для українських авторів і пов'язані з ними помилки трапляються досить часто: «*The amount (number) of electrons in the sample*», «*The quantity (number) of researchers working on this problem*». Очевидно, що більшість цих помилок можна аргументувати недостатнім опануванням англійською граматику.

Словотвір в англійській мові доволі часто теж створює проблеми для наших науковців. Найчастіше зустрічаються помилки у вживанні дієприкметників першої та другої форми: «*The particles were coated with a polymer layer contained (containing) stabilizing agents*»; «*The peak intensity of the signal was observed at 15 minutes, comparing (compared) to the initial measurement*». Деякі випадки ілюстрували хибне використання прислівників та прикметників: «*it shows potentially (potential) risk*», «*statistically significantly (significant)*», «*increasing (increasingly) developed*» тощо. Зустрічалися також помилки у вживанні іменникових, дієслівних та герундійних форм типу *long-term observing (observations)*, *for a prolong (prolonged) time*.

Численними серед граматичних помилок є ті, які стосуються використання артиклів. Очевидно, що це пов'язано з тим, що категорії артиклів нема в українській мові. Проведене дослідження вказує на дві крайнощі: або майже повне ігнорування артиклів, або зловживання ними. Випадки неправильного використання артиклів є різними. Наприклад, відсутність артиклів із іменниками, що в однині: «*(a) significant factor*», «*(a) transplanted model tumor*»; вживання неозначених артиклів із множиною або незлічуваними іменниками: «*a grape polyphenols*», «*a great advancement*»; відсутність артиклів біля прикметників у найвищому ступені: «*(the) most studied marine environment*»; неправильне використання артиклів з власними назвами: «*(the) Chornohora Mountain massif*», «*(the) Dniester River*» та інші помилки: «*The (a) new species of bacteria was discovered...*», «*we measured the (a) growth rate of...*», «*The (a) genetic mutation caused significant changes ...*», «*the effects of (the) drug on the cells...*», «*(a) significant increase in the enzyme activity ...*» тощо. Кількісний аналіз показав, що артикль є однією з найскладніших для сприйняття граматичних категорій англійської мови для українських науковців.

Висновки. Проведене дослідження висвітлює типові проблеми академічного письма англійською мовою, з якими стикаються українські науковці, та наголошує на необхідності його вдосконалення у таких основних напрямках, як навчання академічному письму (організація абзаців, збагачення словникового складу, тренування стилістичної чіткості), мовна підготовка (використання граматичних та лексичних структур притаманних для англійської мови: артиклі, модальні дієслова, сполучники), редагування (використання послуг професійного редагування для вирішення типових структурних і граматичних проблем).

Дослідження показало, що помилки, виявлені у процесі редагування рукописів, часто є наслідком недостатньої мовної компетенції чи точності (внутрішньомовних факторів), втім, іноді відображають й вплив української мови. Оскільки у статті розглянуто проблеми письма на стильовому та текстовому рівнях та на рівні структури речення й граматики, перспективним видається аналіз та визначення типових помилок, які стосуються лексичного рівня організації статей. Класифікація помилок може бути інтегрована в навчальний процес, а отримані результати можна використати на семінарах з академічного письма. Дослідження може бути корисним не тільки в методології викладання англійської мови, але й сфері письмового дискурсу для прикладних потреб.

Література:

1. Kozolup M., Patiyevych O., Kryzhanivska H., Antokhiv-Skolozdra O. (2023). Challenges for non-English speakers: inter- and intralingual factors shaping the writing of Ukrainian authors in biological sciences. *Studia Biologica*. Vol. 17. № 3. P. 167–188.
2. Yakhontova T. (2016) Foreign language writing in Ukraine: Indefinite past but promising future? // *Second Language Writing in the Global Context: Represented, Underrepresented, and Unrepresented Voices* / Ed. By T. Silva, J. Wang, J. Paiz, C Zhang. – Beijing: Foreign Language Teaching and Research Press. – P. 239–258.
3. Declerck, M., Lemhöfer, K., & Grainger, J. (2016). Bilingual language interference initiates error detection: Evidence from language intrusions. *Bilingualism: Language and Cognition*, 20(5), 1010–1016.
4. Nawal, A. F. (2018). Cognitive load theory in the context of second language academic writing. *Higher Education Pedagogies*, 3(1), 385–402.
5. Yakhontova, T. (2021). Paragraphing in English articles: Tips for Non-Anglophone Authors. *Journal of Korean Medical Science*. 36 (10).

6. Bailey, S. (2015). *Academic writing: A handbook for international students* (4th ed.). London and New York: Routledge.
7. Swales, J. M., & Feak, C. B. (2012). *Academic writing for graduate students: Essential Tasks and Skills*.
8. Wirantaka, A. (2016). Paragraph Writing of Academic Texts in an EFL Context. *Journal of Foreign Language Teaching and Learning*, 1(2), 34–45.
9. Bogulski, C. A., Bice, K., & Kroll, J. F. (2019). Bilingualism as a desirable difficulty: Advantages in word learning depend on regulation of the dominant language. *Bilingualism: Language and Cognition*, 22(5), 1052–1067.
10. Johns, M.A., Steuck, J. (2021). Is codeswitching easy or difficult? Testing processing cost through the prosodic structure. *Cognition*, 211.
11. Sadeghi, K., & Alinasab, M. (2020). Academic conflict in Applied Linguistics research article discussions: The case of native and non-native writers. *English for Specific Purposes*, 59, 17–28.
12. Dawson, C. (2009) *Introduction to Research Methods: A Practical Guide for Anyone Undertaking a Research Project*. Oxford: How to Books.
13. Swan, M. (2005). *Practical English Usage*. Oxford: Oxford University Press.
14. Crystal, D. (2003). *The Cambridge Encyclopedia of English Language* (2nd ed). Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Kryzhanivska H. Kozolup M., Patiyevych O. Writing an article in English: challenges faced by Ukrainian scientists and ways to overcome them

Summary. The article is devoted to the analysis of linguistic and stylistic challenges faced by Ukrainian researchers writing scientific manuscripts in English, as well as the underlying causes of these challenges. The linguistic material for the study consists of 50 manuscripts submitted by Ukrainian scientists to the journal *Studia Biologica* in the period 2021–2023. The methodological framework includes both qualitative and quantitative indicators, as well as content analysis as a method of data collection. The text analysis focused on deviations from the agreed principles and rules of standard English and the linguistic features of English research discourse. It involved several stages: identifying errors, cross-checking and highlighting deviations, listing and classifying errors, and tracing potential links between the errors and the influence of the Ukrainian language. The study highlights deviations in structure, style, syntax, and grammar, pointing to both intralingual and interlingual causes (i.e., the Ukrainian language interference). It identifies gaps in the teaching of academic writing and its practical application. At the textual level, problematic areas include flawed paragraph structure and excessive verbosity. At the syntactic level, critical deviations involve improper word order, verbose and convoluted sentences hindering the text comprehension. The most frequent grammatical errors include the absence of predicates, incorrect subject-verb agreement, improper verb forms, and inappropriate use of articles, pronouns, demonstratives, and quantifiers. The analysis of these deviations reveals both intralingual and interlingual factors contributing to errors, offering valuable insights for the educational process, both for educators and practitioners. Proper understanding of the functional mechanism of errors can enhance awareness of potential pitfalls and thus help to avoid them. The classification of errors could be integrated into the educational process and contribute to the development of error pedagogy. The studies can benefit not only the methodology of teaching English but also the domain of written discourse for applied needs.

Key words: academic writing, scientific style, linguistic deviations, language interference, inter- and intralingual factors.